

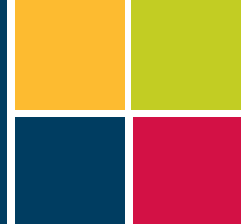
MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Bezpečnost potravin z pohledu Ministerstva zdravotnictví

Eva Gottvaldová

Praha, Ministerstvo zemědělství, 12. září 2017

Ministerstvo zdravotnictví

- V systému bezpečnosti potravin působí především v epidemiologicky významné části
- Zabývá se zejména aspekty vyplývajícími z přímé spotřeby potravin a jejími zdravotními důsledky

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách

Krajské hygienické stanice

vykonávají kontrolu dodržování povinností provozovatele potravinářského podniku a výrobce, dovozce, distributora a maloobchodního prodejce

- pro provozování stravovacích služeb
- při zjišťování příčin poškození nebo ohrožení zdraví a zamezení šíření infekčních onemocnění nebo jiného poškození zdraví z potravin

Zákon č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Krajské hygienické stanice

- nařizovat mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku a mimořádná opatření k ochraně zdraví fyzických osob při výskytu nebezpečných a z nebezpečnosti podezřelých výrobků a nejakostních či z porušení jakosti podezřelých vod
- při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, pokud není příslušné Ministerstvo zdravotnictví, a rozhodovat o ukončení mimořádných opatření včetně uvolnění výrobků na trh nebo do oběhu

Ministerstvo zdravotnictví

- řídí a kontroluje krajské hygienické stanice
- rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských hygienických stanic
- nařizuje mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku a mimořádná opatření k ochraně zdraví fyzických osob při výskytu nebezpečných a z nebezpečnosti podezřelých výrobků a nejakostních či z porušení jakosti podezřelých vod,
- při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, pokud mají být provedena celostátně nebo na území několika krajů, a rozhoduje o ukončení mimořádných opatření včetně uvolnění výrobků na trh nebo do oběhu

Zdravotní ústavy

- Vyšetřování výrobků, biologického materiálu a k provádění biologických expozičních testů pro účely výkonu státního zdravotního dozoru
- monitorování vztahů zdravotního stavu obyvatelstva a faktorů životního prostředí a životních a pracovních podmínek,
- příprava podkladů pro hodnocení a řízení zdravotních rizik a pro činnost orgánu ochrany veřejného zdraví jako složky integrovaného záchranného systému,
- výchova k podpoře a ochraně veřejného zdraví

Státní zdravotní ústav

- Příprava podkladů pro národní zdravotní politiku a pro ochranu a podporu zdraví
- Zajištění metodické a referenční činnosti na úseku ochrany veřejného zdraví
- Monitorování a výzkum vztahů životních podmínek a zdraví
- Kontrola kvality poskytovaných služeb v ochraně veřejného zdraví
- Postgraduální výchova v lékařských oborech ochrany a podpory zdraví
- Zdravotní výchovu obyvatelstva
- Příspěvkovou organizací – zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví
- Může provádět vědeckou a výzkumnou činnost v ochraně a podpoře zdraví
- Podle zákona o potravinách poskytuje na žádost hodnocení zdravotního rizika potravin podle čl. 3 nařízení EP a Rady č. 178/2002

Zabývá se rovněž bezpečností potravin a výživou

Má k tomu zřízena odborná centra:

- Centrum zdraví, výživy a potravin
 - řeší otázky hodnocení rizik chemických agens v potravinách a aplikovanou výživu
- Centrum epidemiologie a mikrobiologie
 - řeší otázky hodnocení rizik mikrobiologických agens v potravinách a alimentární onemocnění
- Centrum toxikologie a zdravotní bezpečnosti
 - řeší otázky hodnocení rizik předmětů běžného užívání a speciálních druhů potravin
- Centrum podpory veřejného zdraví
 - Zdravotní výchova obyvatelstva ve vztahu k výživě

Zahrnuje hodnocení zdravotních rizik pro všechny typy agens v potravinách

- Většinou se provádí tzv. rychlé hodnocení zdravotních rizik
- Plné hodnocení zdravotních rizik je z kapacitních důvodů omezeno (např. na granty)
- Velký význam se klade na zjišťování expozice, včetně údajů o individuální spotřebě potravin
- Nezastupitelný význam mezinárodní spolupráce v rámci EU – např. granty, multilaterální a bilaterální spolupráce

- nezávislý monitoring dietární expozice člověka chemickým látkám
(Systém monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí)
 - Monitoring dietární expozice – detailní výsledky:
http://www.szu.cz/uploads/documents/chzp/souhrnna_zprava/Souhrnna_15_CD.pdf
- hodnocení bezpečnosti materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami

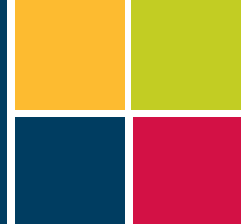
Materiály přicházející do styku s potravinami

Hodnocení zdravotních rizik z materiálů a předmětů přicházejících do styku s potravinami – zejména potravinářských obalových materiálů, na základě odhadu expozice vybraným škodlivým látkám – zejména CMR, nyní i ED)

Výzkumné projekty a studie zaměřené na neharmonizovanou oblast

- Identifikace zdravotních rizik z obalů na bázi papíru a lepenky, zejména s důrazem na použití recyklovaného (sběrového) papíru
- Studie zátěže dětského organismu těžkými kovy (Pb, Cd) z předmětů z keramiky a skla určených pro děti
- Studie expozice těžkými kovy a rizikovými prvky z předmětů z kovů a jejich slitin

Spolupráce s EK , JRC, CoE a EFSA

Trans mastné kyseliny v mateřském mléce žen v ČR

- Studie obsahu a druhového zastoupení trans-mastných kyselin v mateřském mléce v ČR
- Cílem je zjistit a veřejně publikovat, kolik TFA lidé mají ve své denní stravě
- Příspěvek nejen do probíhajících diskuzí o reformulacích potravin a jejich významu, odborný podklad pro legislatory, či podporu zdraví a vzdělávání široké veřejnosti a obecné populace

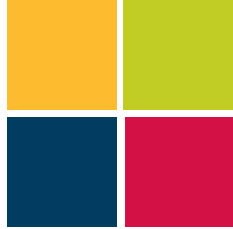
Nutrivigilance

- Cílem je sběr podání podnětu týkajícího se vzniku nežádoucí zdravotní reakce po konzumaci potravin vybraného druhu a
- Vytvoření databázového systému potravin a jejich nežádoucích účinků
- Vzorem je systému farmakovigilance
- V centru pozornosti jsou – potraviny nového typu, doplňky stravy, potraviny s přídatnými látkami
- Nasbírané informace budou porovnávány s obdobnými informacemi z ostatních ČS
- Na jejich základě budou vytvořena a následně uplatněna příslušná opatření, která mohou přispět k prevenci nežádoucích zdravotních obtíží po konzumaci potravin v populaci

- koordinace a rozvoj činnosti kontrolních orgánů nad potravinami
- zdokonalení a širší zpřístupnění národní databáze dat popisujících bezpečnost potravin v ČR
- rozvoj systémů surveillance/vigilance bezpečnosti potravin

Vzdělávací činnost na všech úrovních – od laiků až po odborníky

- zvýšení potravinové gramotnosti
- rozvoj celoživotního vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti potravin
- rozvoj spolupráce s mezinárodními institucemi
- rozvoj spolupráce mezi státem, PPP, občanskými organizacemi

Národní program zdraví – Projekty podpory zdraví

- Dotační program určený k podpoře projektů podpory zdraví
- Určeno mj. pro spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy či účelová zařízení církví a ostatní neziskové organizace
- Podporovaným tématem je i výživa, stravovací návyky a prevence nadměrné tělesné hmotnosti a souvisejících chronických neinfekčních onemocnění
- Projekty mohou být zaměřeny také na pozitivní změny ve společném stravování
- Již tradiční podpora projektu zaměřeného na bezpečné zacházení s potravinami a potravinovou gramotnost

Školní stravování

V ČR tradiční systém vymezený vyhláškou, kterou vydává MŠMT ve spolupráci s MZ

Každé dítě má nárok na „dotovaný“ školní oběd

Populární mediální téma, kterému rozumí každý

Benefit, který považujeme za samozřejmý...?

Ale...

Kolik toho o školním stravování vlastně víme?

Úkol hlavního hygienika:

Studie obsahu nutrientů v pokrmech ze školního stravování ve školním roce 2015/16 a 2017/18

Školní stravování

Kolik živin mají ve skutečnosti školní obědy v ČR

Vlastnosti školních obědů důležité pro občany v ČR

Školní obědy v ČR jsou dobré z hlediska obsahu trans-tuků, ale potřebovaly by více polynenasycených tuků

Školní obědy mají málo hořčíku, ale dostatek selenu, zinku, mědi, chromu, molybdenu a manganu

Školní obědy vyhovují hygienickým mezím pro rtuť a hliník, ale mají hodně niklu, často kadmia a občas i olova.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Děkuji za pozornost

Eva Gottvaldová
náměstkyně pro ochranu a podporu veřejného
zdraví a hlavní hygienička ČR
Sekce ochrany a podpory veřejného zdraví
Palackého náměstí 4, 128 01 Praha 2
tel: +420 224 972 431
e-mail: vh@mzcr.cz
www.mzcr.cz